

Bromölla kommun

Sven.Hakansson@bromolla.se
kommunstyrelsen@bromolla.se

2017-03-16

Dnr 400-2016:11437

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Humleskolan arbete vid elevers
övergångar till årskurs 7 i Bromölla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av arbetet med elevers övergångar till årskurs 7. Syftet är att granska hur skolor arbetar med elevers övergång till årskurs 7 för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling. Det är arbetet vid den mottagande årskursen som är föremål för granskning.

De övergripande frågeställningarna är:

- 1) I vilken utsträckning inhämtar skolan systematiskt information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar?*
- 2) I vilken utsträckning används den inhämtade informationen för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling?*

Frågeställningarna ska besvaras inom ramen för varje enskilt granskningsbeslut på verksamhetsnivå samt på övergripande nivå inom ramen för en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 17 skolor. I urvalet ingår såväl kommunala som fristående skolor belägna i större och mindre kommuner. Humleskolan med Bromölla kommun som huvudman ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Humleskolan den 29 och 30 januari 2018. Besöket genomfördes av utredarna Lars Jennfors och Annika Welinder. Intervjuer med elever, vårdnadshavare, lärare, elevhälsa och skolledning har genomförts. Inspektörerna tog också del av elevdokumentation som fördes över i samband med övergången 2017.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Inhämta information

Skolinspektionen bedömer att Humleskolan i varierande utsträckning inhämtar information om eleverna inför övergången mellan årskurserna 6 och 7. Skolinspektionen bedömer att man inte systematiskt inhämtar information om samtliga elevers kunskapsnivå i alla ämnen men att de huvudsakligen gör det om enskilda elevers behov och förutsättningar.

Granskningen visar att det finns centrala riktlinjer och blanketter för överlämning av elever mellan skolor. Dessa dokument är gemensamt framtagna av en grupp ledd av den centrala elevhälsan i samverkan med huvudmannen. Både den avlämnande och mottagande skolan ska använda Skolverkets blankett för överlämnande (*Överlämning inom obligatorisk skola*).

Som komplement till den blanketten kan även en lokalt framtagen blankett om *Extra anpassningar för elev* användas. Utöver detta finns en tidsplan med olika hållpunkter i överlämningsprocessen. Granskning visar dock att de centrala riktlinjerna och blanketterna inte användes vid övergången inför läsåret 2017/2018. Inte heller den centralt framtagna tidsplanen följdes.

Av granskningen framgår att specialpedagogen vid Humleskolan erhåller information om eleverna vid möten och klassbesök på respektive avlämnande skola. Vidare visar granskningen att rektor och elevhälsan på den mottagande skolan träffar elevhälsan och klasslärarna på den avlämnande skolan/skolorna. Eleverna kommer även på besök på Humleskolan i slutet av vårterminen då klasserna för årskurs 7 är bestämda. För elever med speciella behov brukar det genomföras ett möte med föräldrar och lärare i slutet av årskurs 6 eller början av årskurs 7. Vid den senaste överlämningen hölls sådana möten med fem elever och deras vårdnadshavare.

Granskningen visar att information lämnas över om de elever som har stödbehov eller andra sociala behov för att skolan ska kunna anpassa undervisningen och skoldagen. Information ges även om de elever som inte når kunskapskraven som minst ska uppnås samt även om eleverna har klarat de nationella proven eller ej. Information ges även om de elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar också att information om elevernas individuella kunskapsmässiga utveckling i matematik, svenska och engelska lämnas över. Någon övrig information angående arbetsområden i ämnen eller om sätt att undervisa efterfrågas inte. Information om undervisningen i respektive ämne i årskurs 6 ska finnas att tillgå på skolans digitala plattform, men lärarna har tillgång till informationen först när eleverna börjar årskurs 7.

Granskningen visar även att arbetet med att inhämta information inte följs upp, utvärderas eller utvecklas inom ramen för skolans kvalitetsarbete.

Använda informationen

Skolinspektionen bedömer att lärarna använder informationen om elevernas behov och förutsättningar när de planerar och bedriver undervisningen. Skolinspektionen bedömer dock att informationen om elevers kunskapsnivå inte används i tillräcklig grad för att anpassa undervisningen.

Av granskningen framgår att specialpedagogen informerar lärarna i respektive arbetslag om elevernas behov och förutsättningar. Information ges till respektive arbetslag så att all personal får reda på information om eleverna. I de fall lärarna behöver mer information hänvisas de till specialpedagog och information som kan finnas tillgänglig i skolans digitala lärplattform. Granskningen visar att det varierar mellan lärare hur de använder information om elevernas kunskapsnivå i undervisningen.

Av granskningen framgår att information om elevers anpassningar och stöd används av personalen men att det finns utvecklingsområden kring hur elevernas kunskaper från årskurs 6 används.

Granskningen visar även att arbetet med att inhämta information inte följs upp, utvärderas eller utvecklas inom ramen för skolans kvalitetsarbete.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Skolan behöver inhämta ett bredare underlag, på såväl individ- som gruppnivå, om alla elevers kunskapsnivå.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte i tillräcklig omfattning systematiskt inhämtar information om elevernas kunskapsnivå i samtliga ämnen. Granskningen visar att information om elevernas kunskapsnivå inte inhämtas på ett organiserat vis för samtliga elever.

Granskningen visar att information lämnas över om eleverna har klarat de nationella proven eller ej och/eller om eleverna inte nått kunskapskraven som minst ska uppnås. Granskningen visar dock att det inte lämnas över någon information om elevernas individuella kunskapsmässiga utveckling mer än i ämnena matematik, svenska och engelska. Någon övrig information angående ämnesinnehåll i samtliga ämnen eller om sätt att undervisa efterfrågas inte. Information om vad undervisningen i respektive ämne i årskurs 6 handlat om ska dock finnas att tillgå på skolans digitala plattform, men lärarna har tillgång till den informationen först när eleverna börjar årskurs 7. Granskningen visar att då det saknas information om elevernas kunskapsutveckling så får eleverna repetera arbetsområden i onödan.

Skollagen betonar att samtliga elever ska få den ledning och stimulans som de behöver för att kunna nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta kan uppnås genom att skolan efterfrågar i vilken omfattning olika moment i kursplanerna har genomförts och vilka ämnesförmågor eleverna har och med hjälp av den informationen säkra elevernas progression.

- Skolan behöver i större utsträckning använda information om alla elevers kunskapsnivå vid planering och genomförande av undervisning.

Skolinspektionen bedömer att Humleskolan inte i tillräcklig utsträckning använder information om elevernas kunskapsnivå för att anpassa undervisningen.

Granskningen visar att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning informationen används för att anpassa undervisningen. Granskningen visar att några lärare tycker att det är bra att inte veta så mycket om eleverna då de hellre vill bilda sig en egen uppfattning. Dock visar granskningen att några lärare under intervjun resonerar om delar som skulle vara bra att veta om elevernas kunskaper. Till exempel lyfter de intervjuade lärarna fram att det kunde vara bra att veta vilka ämnesförmågor som utvecklats mer än andra och om hur de tidigare lärarna bedriver undervisningen. På så vis menar de att de skulle kunna få en mer professionell dialog mellan skolorna. Vidare visar granskningen att eleverna får göra en del repetition från årskurs 6 och att de även vill att lärarna känner till deras betyg från årskurs 6.

Av granskningen framgår att information om elevers anpassningar och stöd används av personalen men att det finns ett utvecklingsarbete kring hur information om elevers kunskaper från årskurs 6 används i planering och undervisning.

I läroplanen poängteras att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

- Rektorn behöver se till att arbetet med att inhämta och använda information om eleverna vid övergången till årskurs 7 ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete. I det ingår att följa upp arbetet samt att utifrån uppföljningens resultat planera och genomföra relevanta utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver se till att arbetet med elevers övergång till årskurs 7 följs upp, och att uppföljningens resultat ligger till grund för planeringen av utvecklingsåtgärder. Granskningen visar att det i skolans kvalitetsarbete inte finns någon uppföljning av arbetet med övergången mellan årskurserna 6 och 7.

Granskningen visar att det inte genomförs någon formell utvärdering av överlämnandet av information om elever mellan årskurserna 6 och 7 och att det inte finns med i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. De avlämnande skolorna har inte heller varit med i någon slags uppföljning mer än att rektorerna muntligt konstaterat att blanketterna för överlämning måste fungera bättre. I den inskickade dokumentationen finns dock delar i huvudmannens rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras under innevarande läsår. Något resultat sedan föregående läsår finns inte med. Arbetet behöver således bli en del av skolans kvalitetsarbete för att säkerställa kontinuitet i förbättringsarbetet.

Av granskningen framgår att personalen på Humleskolan inte vet om arbetet med övergången utvärderas men att de tycker att det trots det sker en utveckling av systemet. Dock efterlyser de som inte känner till att kommunen har tagit fram centrala riktlinjer sådana från kommunen med ett övergripande system så att de vet hur de ska göra kring övergången och att det inte ska bli personberoende. De vill veta vem som är ansvarig för vilka delar i arbetet och när det ska ske. De efterfrågar även en systematik i hur utvärdering av överlämningen går till.

Granskningen visar vidare att vårdnadshavare efterfrågar en återkoppling om hur övergången fungerat för deras barn. Vårdnadshavarna hade velat stämna av vad som fungerat bra och vad som kunde gjorts annorlunda. Granskningen visar dock att varken vårdnadshavare eller elever har medverkat i någon sådan utvärdering.

Enligt skollagen ska varje huvudman systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Motsvarande planering, uppföljning och utveckling ansvarar rektor för på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 december 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till *Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:11437) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Lars Jennfors

Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn-->

[granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevs-overgang-till-arskurs-7/](https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevs-overgang-till-arskurs-7/)

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Humleskolan, med Bromölla kommun som huvudman, har vid tillfället för kvalitetsgranskningen 271 elever i årskurserna 7-9. I årskurs 7 går 86 elever. Till årskurs 7 kommer elever från tre till fyra kommunala skolor varav Alvikensskolan, som Skolinspektionen besökte, lämnade över 50 elever inför läsåret 2017/2018. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 2: Rättslig reglering

Skollagen (SFS 2010:800)

1 kap. 4 § 1-2 st.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. [...]

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. [...]

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a §

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 8 § 1 st.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

3 kap. 9 § 1 st.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Förordning (SKOLFS 20110:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet

1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

2.5 Övergång och samverkan

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Riktlinjer

Läraren ska

- i samverkan med förskollärare i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande,
- i samverkan med arbetslaget i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar,
- vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och
- ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.